

Fagligt Selskab
for Sundhedsplejersker

Landskonference for Sundhedsplejersker den 7. – 8. maj 2007

Sundhedsplejen år 2007 –
‘at forstå fortiden for at kunne leve i nutiden’
‘Kirkegaard’

Abstrakt Hæfte

Barndommen som vigtig livsperiode

– visioner for Sundhedsplejerskens arbejde i fremtiden ved Else Gulager

Else Guldager. Sundhedsplejerske phd, konsulent, medlem af Børnerådet. Sundhedsplejerske 1978, arbejdet som sundhedsplejerske til 1985. Studier på universitetet – afsluttende med phd i 1991 ("Sundhedsplejen på vægten"). Arbejdet med børnesundhed, ledelse og udvikling siden, senest som ledende sundhedsplejerske i Lyngby-Taarbæk Kommune frem til 2005. Nu selvstændig konsulent. Med i gruppen, der for Styrelsen for Social Service har udviklet konceptet bag "Klar til barn" (forældreuddannelse). Konsulent for Sundhedsstyrelsen inden for håndhygiejne og arbejder især med dagplejen. Forfatter til adskillige bøger, mange artikler og deltager jævnligt i udvalgsarbejde (pt. Svangreretningslinjerne i Sundhedsstyrelsen). Arbejder med evaluerings- og udviklingsopgaver for kommuner og private firmaer samt forfattervirksomhed.

Stikord til foredragets indhold (ret til ændringer forbeholdes):

Den moderne familie – generationer, relationer og køn. Den individualiserede forbruger og den individualiserede sundhedsplejerske. Familieliv og arbejdsliv – en kamp som aldrig ender. Sundhedsfremme og forebyggelse – hvad kan sundhedsplejen bruge en risikotankegang til? En globaliseret verden kan ikke stoppes – hvordan håndterer sundhedsplejen arbejdet med familier der har andre rødder end danske, og familier som kommer fra socialt sårbare miljøer? Børn og unge udvikler sig – det er underlægningsmusik i alt sundhedsplejerskearbejde. Spændingsfeltet mellem natur og kultur er det interessante. Bølgen vi er midt i – "Kvalitet i den offentlige sektor", hvor lægger sundhedsplejen prioriteringerne? Hvilke krav stiller det grundlag, jeg har ridset op, til sundhedsplejerskerne som profession? Det kliniske felt (den daglige praksis) - kan vi følge med? Evidensbaseret sundhedspleje - en realistisk og en ønskelig drøm? Tre punkter er en forudsætning for fremtidens sundhedspleje af høj kvalitet (disse røbes først den 7.5 kl. 10.30 – 12.30). Støttefunktioner er forskning, administration og ledelse. Moderne sundhedspleje rummer sundhedsfremme, sygdomsforebyggelse, og måske også mere behandlingsmæssige indslag i fremtiden. Visioner om fremtidens sundhedspleje med risiko for at "miste fodfæstet..." (måske bare et øjeblik). Afslutningsvis om Børnerådet og et kort rids af børns rettigheder på det sundhedsmæssige område.

Else Guldager
Frederiksberg 3.5.2007.

'Dilemmafamilien' – portræt af den moderne familie

ved John Aasted Halse, aut. psykolog, cand.pæd. & cand.psych

'Dilemmafamilien': Man lever i en moderne familie med alle dens nye præmisser, men griber ofte tilbage til den gamle familietype, der var den fremherskende for bare 30 – 35 år siden. Forældrene har en stor viden om børne – og familieliv, men kan af og til have svært ved at få denne viden til at harmonere med egne ønsker. Man planlægger at få børn, når de passer ind i ens liv, men opdager, at ikke alt kan planlægges. Man ønsker at blive sammen 'for livet' men må alligevel konstatere, at man blev skilt. Hertil kommer en åbenbar vanskelighed ved at få arbejdsliv og forældreskab til at hænge sammen, ligesom mange er i en klemme mellem egne rammer og ønsker og de politisk fastlagte rammer for et familieliv. Ikke et, men en række dilemmaer der kan gøre det vanskeligt for forældre og børn at orientere sig og træffe de valg, der konkret og reelt prioriterer familie og børn.

Familien i dag ligner på overfladen den familie vi har kendt til i flere hundrede år. Men kun på overfladen, for familiens 'indre liv' har ændret sig radikalt indenfor blot de seneste 30 - 40 år. Det betyder, at mange af nutidens forældre var børn i en familie, der så del anderledes ud, end den familie de selv prøver at skabe. De har som oftest været børn i en familie baseret på et ægteskab, der i de fleste tilfælde varede hele livet. En familie med langt flere faste normer, end i dag og hvor mor – selvom hun havde udearbejde, så i langt mindre udstrækning, end den moderne mor har. En del af dem har været i børnehav, men langt de færreste var i vuggestue, mens de var børn. !

Den moderne familie går en vej, som ingen har gået før. De er stifindere! Skal finde frem til de – måske få - elementer, der fra den gamle familietype stadig kan anvendes og så i øvrigt erkende, at der ikke i denne gamle familie er så mange 'rettesnore' for, hvordan man skal gøre i dag. Forældre kan ikke i samme omfang som tidligere bruge deres egne forældre som rollemodeller for 'en god forældre' (hvad det så er). Børnenes bedsteforældre, besidder ikke altid anvendelige erfaringer og brugbar viden.

Flere undersøgelser peger entydigt på, at langt de fleste forældres største værdier er familie og børn, først derefter kommer arbejde og fritidsinteresser. Men arbejdet overtrumfer gang på gang familien og børnene! Forældre må derfor foretage de nødvendige forandringer, når de får børn, hvilket er svært, hvis arbejde, fitness og kursus tager næsten al disponibel tid. Og der er ingen tvivl om, at danske forældre arbejder meget, ja vi er faktisk tæt på en verdensrekord i så henseende. 2/3 af mødre med børn under 6 år arbejder på fuld tid og fædre 42 timer om ugen i gennemsnit, med en tendens til at arbejdstiden er stigende! Udtrykt på en anden måde: 95 procent af småbørnsfædre og 75 procent af småbørnsmødrene arbejder mere end 35 timer om ugen!

Uanset karriere er det dog stadig kvinderne, der føler sig hovedansvarlige for den praktiske og følelsesmæssige omsorg for børnene, mens manden føler sig som ansvarlig for selve forsørgelsen. Derfor er det også kvinderne, der er mest tilbøjelige til fuldt ud at benytte sig af barselsorloven, deltid og flekstid. Så selv om især de yngre fædre deltager mere og mere i familiens praktiske gøremål og går ind i omsorgen for børnene, er vi dog stadig langt fra en ligelig fordeling af opgaverne i hjemmet.

I en del tilfælde bliver belastningerne i familien for voldsomme. Bl.a. som konsekvens heraf har ca. 40 procent af samtlige børn og unge oplevet, at far og mor er gået fra hinanden! Den udvidede familie med dine, mine og vores børn er en realitet. Nogle vil hævde, at vi skal forebygge skilsmisser i vort samfund. Men det er ikke nødvendigvis en katastrofe, at forældrene bliver skilt. Man bør ikke for enhver pris blive sammen for børnenes skyld, for hvis forholdet mellem forældre er præget af kulde og uenigheder vil det være en belastning for børnene, der er større, end den belastning skilsmissen altid er. Men måske er det et reelt problem, at vi voksne har så svært ved at blive skilt med moralen i behold i forhold til vore børn? Fordi børnene i mange tilfælde bliver de forsvarsløse genstande for de voksnes strid.

Hvordan skal det ideelle familieliv så se ud? Man lytter måske til eksperterne og præsenteres for et sandt virvar af forskellige opfattelser. Ingen forældre nogensinde har været så vidende omkring børn, som tidens forældregeneration, men som de unødigt angstelige i venteværelserne, har forældrene svært ved at håndtere de mange ofte modsatrettede udmeldinger. De efterlyser nuancerede holdninger og forventer, at der er vægtige argumenter bag de standpunkter de præsenteres for, men slutresultatet er ofte, at forældrene står tilbage og virker bekymrede. Mange mødre bærer på et åg af dårlig samvittighed i forhold til deres børn, og i sidste ende svækker det forælderrollen. Ja, en del moderne forældre mister troen på betydningen af den rolle, som de har at spille for deres barn. Det kunne da være nærliggende at hævde, at forældre ikke skal lytte til eksperter. At de i stedet skal følge deres egen 'sunde fornuft' og intuition. Følelse og intuition er vigtige elementer, men ikke nok! Modstanden mod råd fra eksperterne indeholder tilsyneladende et forsvar for tidens forældre, og det kan sådan set være godt og tit på sin plads. Men resultatet bliver nemt arrogance overfor den store usikkerhed, der følger i kølvandet på, at forældreskabet står overfor nye værdier. Netop i en brydningstid for forældreskabet er der brug for dialog mellem den børnefaglige viden, vi rent faktisk har, og den nye forældregeneration. Det spændende sker, når forældre træffer valg i et 'krydsfelt' mellem den tilgængelige viden og egne værdier.

Den engelske sociolog Anthony Giddens har slået fast, at familien i de seneste 30 år har gennemgået en hidtil uset forandring. Der har været tale om et opbrud, ligefrem en revolution hævder han. Udfordringen for vort senmoderne samfund består bl.a. i at definere, hvad en familie er hér i starten af det nye årtusinde. Hvad skal en familie kunne, hvilket ansvar kan man pålægge den, vel vidende, at familien af i dag er anderledes, end for blot én generation siden? Dette forudsætter en grundlæggende og bred folkelig debat, vel at mærke en debat der også er værdibaseret: 'Hvad mener vi er et godt børneliv'? Et liv der gerne skulle være andet og mere end et liv, der blot skal underordne sig arbejdsmarkedets krav og forældrenes ønsker om en stærk tilknytning til arbejdslivet.

**Nytter det- om at arbejde med truede familier
ved cand.psych.aut. specialist i psykoterapi og psykoanalytiker
Elisabeth Bruhn-Thomsen**

Gruppen af fattige mennesker vokser. Nogle taler om 20 % af vores befolkning. Det er mange. Alt for mange.

Af disse 20 % er der også en del småbørnsfamilier. Nogle af disse familier har usædvanlig vanskeligt ved at være mor, far og barn.

Skal de have lov at have (deres)børn?

Nogle af disse familier har en baggrundshistorie, så grusom så det næsten er umuligt at høre den. Præget af vold, overgreb, mishandling både fysisk og psykisk. De indre psykiske modeller har været fattige, grusomme, vanrøgtende. Ikke sjældent også med psykiatiske sygdomme eller misbrug i familien. Familier der er født efter bistandslovens indførelse, hvor man nærmest ikke tror sine egne øjne, kan knibe sig i armen og spørge sig selv ”er vi i Danmark”.

Forældrenes forældre har haft det ligeså usselt, de har forsøgt så godt de kunne, men ikke kunne leve op til læremesterens opgave: at indføre, socialisere, kultivere, opdrage, viderebringe evnen til at passe på sig selv og sit - mand, kone og børn). For de familier som er opvokset i bedre kår, er en anden fornædelse ydermere tilstede, at de er voldsomt skamfulde over at de ikke kan leve op til forældrenes krav og ønsker.

Jeg har haft disse familier i terapi i 18 år. De er kommet når klippekortet er opbrugt. De er dybt handicappede, isolerede, ensomme, fattige, både socialt, kulturelt, intellektuelt, følelsesmæssigt økonomisk.

Det er familier hvis ”reparationstrang” er så stor at det i sig selv bliver motivation for at jeg kan få lov at arbejde med dem, og at 65 % af dem faktisk formår at blive fungerende familier via det at de får børn

Mit foredrag vil være refleksioner fra mit usædvanlige spændende arbejde, hvor jeg har lært meget af disse familier og jeg har lært dem meget, en begrundelse for hvorfor man skal arbejde med disse unge familier, hvorfor det er spændende og en tale for ”at det kan lade sig gøre at lære at holde af patienten/klienten”, uden at blive ikke professionel, men det kræver en stadig refleksion over begrebet modoverføring eller hjælpersyndromets funktion.

Kommunikation og coaching” ved Birgitte Jepsen, firmaet Acept

- **Hør om:** Hvad coaching er, hvordan det virker og i hvilke sammenhænge coaching anvendes.
- **Få indblik i:** Denne effektive kommunikationsform.
- **Prøve smag:** Nogle af de effektive coach-værktøjer.
- **Oplev:** En virkelig coachsamtale, hvor foredragsholderen coacher en deltager.
- **Få:** konkrete værktøjer med hjem.
- **Bliv introduceret til:** En af Danmarks førende coachuddannelser.

Coaching er en fremadrettet og målrettet proces.

Det er en metode, der accelerer den personlige og faglige udvikling.

Det er en måde at tænke, tale og agere på.

Det er tidens vigtigste og mest effektive ledelsesredskab.

Grundlæggende antagelser for professionel coaching:

- Tillid skaber tryghed og fremmer udvikling.
- Motivation påvirker og skaber resultater.
- Coachen sætter processer i gang.....professionelt.
- Fokuspersonen har selv de nødvendige ressourcer til at målsætte, perspektivere, finde muligheder, løsninger .

Coaching er værktøjet, der

- fremmer forandringsprocesser
- løser konflikter
- udvikler personer og organisationer
- nedsætter stress
- skaber et bedre arbejdsmiljø
- påvirker kulturen
- skaber innovative og motiverede medarbejdere
- bevirker flere positive resultater for virksomheden

Om Birgitte Jepsen, indehaver af Acept

Teoretisk baggrund:

Lærer. Vejleder. Psykolog - med speciale i psykisk arbejdsmiljø, kommunikation og personale udvikling.
Coach / supervisor.

Birgitte Jepsen er specialist i kommunikation, har udviklet og været medvirkende i mange personers og arbejdspladsers udviklings- og kompetenceforløb. Birgitte har på baggrund af mere end 15 års erfaringer og 2 års behovsundersøgelser udviklet en af Danmarks førende coach-uddannelser, hvor mere end 300 årligt uddannes til professionelle coaches

Session 1

PMT - Forældrene er barnets vigtigste lærermester Ved Bianca Albers

Parent Management Training (PMT) er et behandlingstilbud for familier, som har børn mellem 4 og 12 år med adfærdsproblemer.

Udgangspunktet er, at forældrene er barnets vigtigste lærermestre og hjælpere. Forældrene kender deres børn bedst, er knyttet tæt til dem og er motiveret til at hjælpe dem i deres udvikling. Dermed er forældrene også bedst til at sikre den forandring, der skal få barnet ud af negative handle-mønstre og ind i en positiv udvikling. Træning og oplæring af forældre et centralt omdrejningspunkt for PMT behandlingen, der sætter fokus på følgende områder:

- Gode og tydelige beskeder - første skridt på vejen til et godt samarbejde med barnet
- Ros og opmuntring - opmærksomhed på positiv opførsel fremmer positiv adfærd
- Grænsesætning / negative konsekvenser - lære at acceptere grænser fra voksne
- Balance mellem grænsesætning og opmuntring
- Regulering og kontrol af følelser
- Tilsyn og opfølgning - fokus på detaljer i barnets adfærd; venner, aktiviteter og omgivelser
- Strategier for og træning i problemløsning i familien
- Kommunikation med barnet
- Betydning af at støtte hinanden som opdragere

PMT er en evidensbaseret metode, der er udviklet i USA ved Oregon Social Learning Center. Siden 1999 er den blevet implementeret i skandinaviske lande, herunder Norge og Island. Danmark påbegyndte sit arbejde med PMT i 2004. PMT-terapeut Lisbeth Lykke Bruun og projektleder Bianca Albers fra Styrelsen for Social Service præsenterer dette arbejde og introducerer både metoden og uddannelsen til PMT-terapeut. Samtidig skal der skitseres muligheder for at anvende PMT i den tidlige og tværfaglige indsats på fx daginstitutioner, skoler og i sundhedsplejen.

Bianca Albers
Projektleder
bal@servicestyrelsen.dk
tlf.: 6548 4021

Styrelsen for Social Service
Skibhusvej 52 b, 3.
5000 Odense C
tlf.: 6548 4000
fax: 6548 4099
www.servicestyrelsen.dk

Session 2
Samliv og kommunikation
ved Inge Bonde og Cannot Kroner

PREP er et samlivskursus, der giver praktiske redskaber til at udvikle god og tryk kommunikation og løse konflikter på en hensigtsmæssig måde. Formålet er, at forældre udvikler deres kommunikation og deres relationer, så børn og unge får de bedst mulige opvækstbetingelser i familien. Det vil gøre dem i stand til selv at indgå i fællesskaber og relationer på en tryk og ligeværdig måde.

Endvidere at give nye perspektiver på samlivet for de par, der ønsker at arbejde med deres forhold til hinanden.

Der bliver arbejdet med emner, som er vigtige for parforholdet:

Kærlighed, forventninger og roller, glæde og morskab, venskab, intimitet og seksualitet, værdier og livssyn, tilgivelse, faresignaler og konflikter. Forskningen har vist, at destruktive kommunikationsformer er det tydeligste tegn på, at samlivet ikke fungerer.

PREP er et pædagogisk samlivskursus – ikke terapi. Det er udviklet i USA gennem de sidste 25 år. Programmet er således forsknings- og evidensbaseret og er under løbende udvikling. I Norge tilbydes programmet til alle nye familier. Det program vi bruger er revideret og tilpasset norske og danske forhold.

Se mere på www.prep.dk

Inge Bonde er sundhedsplejerske i Gribskov Kommune.

Certificeret prep-leder i november 2005.

Cannot Kroner er familiepsykolog i Gribskov Kommune.

Certificeret prep-leder i november 2006.

Session 3

"Sundhedspleje til familier med adoptivbørn"
ved Gitte Korsholm Jørgensen

Hvornår og hvordan møder sundhedsplejersken adoptivfamilien?

En adoption er en livsproces og en adoptivfamilie vil altid have en anden dimension med sig i forhold til en biologisk familie - og her er sundhedsplejersken en meget vigtig samarbejdspartner.

Alle adoptivbørn har lidt svigt, der har større eller mindre betydning for deres udvikling, hvorfor de må betragtes som børn med særlige behov.

Sundhedsplejersken kan blive stort aktiv for adoptivfamilien, hun kan medvirke til at gøre den første tid tryk og overskuelig og på sigt være sparringspartner med familien og være "dør åbner" i forhold til andre samarbejdspartner.

Gitte Korsholm Jørgensen, sundhedsplejerskekonsulent i foreningen Adoption & Samfund.

Session 5

Familier med homoseksuelle forældre

ved Anja Bang-Jensen, Familiepolitisk sekretær i Landsforeningen
for bøsser og lesbiske og mor i en regnbuefamilie.

Regnbuefamilier

Det blev gennem 90-erne almindeligt, at bøsser og lesbiske får børn. Der findes en bred vifte af familieformer. Hvor LBLs familiepolitiske arbejde i 1980-erne var fokuseret på det registrerede partnerskab, har fokus siden været på familieområdet.

Mange lesbiske og bøsser vælger at få børn sammen. Det er vidt forskelligt, hvor meget man er sammen i familien. I nogle tilfælde vælger man, at faderen blot er sammen med barnet ved særlige lejligheder, mens andre vælger at bo sammen i én stor familie. En anden form for børnefamilie opstår, når lesbiske vælger at få børn ved kunstig befrugtning.

Disse familier med homoseksuelle forældre kaldes også regnbuefamilier.

Hvor mange og hvor?

Det kan være svært at vide, hvor mange familier det egentlig drejer sig om, men et blik på forskellige statistikker fortæller om en vækst i antallet af regnbuefamilier, og i det hele taget i andre familieformer end kernefamilie.

Væksten i antal af homoseksuelle, der har stiftet familie, har også afspejlet sig i mange politiske diskussioner. Hele spørgsmålet omkring kunstig befrugtning af lesbiske har f.eks. affødt ikke mindre end 17 lov- og beslutningsforslag siden midten af 90'erne.

Regnbuefamilier & sundhedsplejersken

Familierne har selvfølgelig de helt almindelige behov, som vejledning i forbindelse med pasning og pleje af det lille nye familiemedlem. Men der er også nogle særlige forhold der gør sig gældende, og som det vil være givtigt at kende til som sundhedsplejerske.

Første og fremmest er det vigtigt at forstå, hvordan den enkelte familie opfatter sig selv. I disse familier kan der være voksne med forskellige roller, der er naturligvis moren, som har født, måske er der en kendt far, og måske har moderen og faderen hver en partner, hvis liv også bliver påvirket af et barn i deres liv.

Familierne kan også have nogle særlige oplevelser med sig op til fødslen, enhver regnbuefamilie er resultatet af en hel række overvejelser om, hvordan familien skal se ud, og det er nu hvor barnet er født, at disse overvejelser skal stå sin prøve. Parterne kan have aftalt en fordeling omkring barnet, som måske er svær at føre ud i livet, når de nu endelig står med det lille mirakel i armene. Det vil være en stor hjælp, hvis sundhedsplejersken kender til, og kan hjælpe med den slags

Til sidst vil jeg give ordet til dem det handler om, nemlig de helt nye familier.

Jeg har gennem mit netværk til regnbuefamilier modtaget kommentarer og hilsner, som jeg tager med.